

Vlaams
Parlement

vergadering **C273**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 16 juni 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de terugval in fiscale ontvangsten – 2489 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Jos Lantmeeters aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vermindering van de onroerende voorheffing in duurzame woningen – 2101 (2014-2015)	8
VRAAG OM UITLEG van Jos Lantmeeters aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het terugvorderen van het klein schrijfgeld – 2280 (2014-2015)	11
VRAAG OM UITLEG van Jos Lantmeeters aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de schenkingsrechten op vorderingen op vennootschappen bij schenkingen van familiale ondernemingen – 2402 (2014-2015)	16
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de effecten van de vergroening van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) – 2346 (2014-2015)	18
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de aanrekening van alternatief gefinancierde overheidsinvesteringen op de begroting 2015 – 2459 (2014-2015)	22
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de impact van de ESR-normen op de lokale besturen – 2347 (2014-2015)	29

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de terugval in fiscale ontvangsten – 2489 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik heb een vraag over de opbrengsten van de gewestelijke belastingen in Vlaanderen de eerste maanden van dit jaar. U hebt mijn vraag kunnen lezen. Daar wordt heel duidelijk verwezen naar de richtlijnen van de Europese Unie om gegevens te publiceren met betrekking tot de uitvoering van de begroting van de verschillende overheden.

Vlaanderen valt daar natuurlijk onder. Uit die rapportage blijkt dat we in 2015 bijna 5,5 miljard euro als ontvangsten van de Vlaamse gewestbelastingen hebben mogen noteren. Voor de eerste maanden van dit jaar valt dit wat tegen. Er zijn verschillende redenen voor. We hebben nog een piek gehad in januari, die we wellicht aan de woonbonus te danken hebben, maar de andere maanden van het jaar is dat toch wel duidelijk lager. Als ik mag citeren: "Zo zijn de fiscale ontvangsten in 2014 nog ruim 1,8 miljard euro voor de eerste vier maanden van het jaar, terwijl dit in 2015 is teruggevallen tot amper de helft, ondanks een uitzonderlijk sterke maand januari."

De meeropbrengst is wellicht te danken aan de toestroom van de nog voordelige woonbonus in 2014. Kunt u dat bevestigen? Welke oorzaken ziet u voor deze toch wel spectaculaire terugval in de eerste vier maanden van dit jaar? Wellicht heeft dat een beetje te maken met de overname van de diensten voor de registratie- en schenkbelastingen. We zouden graag weten in welke mate u dat wilt rechtzetten en wat uw appreciatie is over deze situatie.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, ik kijk uit naar uw antwoord op de vraag, want de cijfers zijn wat ze zijn. Wij stellen samen met collega Van den Heuvel vast dat er een daling is. Ik geloof niet dat de woonbonus daar voor iets tussen zit, maar het zal afhangen van uw antwoord of ik dat moet blijven geloven. De verschillen zitten immers in de oneigenlijke gewestbelastingen op dit ogenblik, dus neem ik aan dat die vooral te maken hebben met een achterstal bij de registratierechten, de successierechten en dergelijke. Ik verwijs naar het verslag van deze commissie van 31 maart van dit jaar waarbij de heer Van Herreweghe uitleg is komen geven namens de Vlaamse Belastingdienst. Hij heeft in eerste instantie gezegd dat het zo was dat zijn diensten zonder software moesten beginnen in het begin van dit jaar. Hij heeft gezegd dat hij en zijn diensten bezig waren met een inhaaltraject en dat zou medio 2015 afgerond moeten zijn. Hij heeft letterlijk gezegd in zijn verklaring: "Ik kan u geruststellen."

Als ik me nog goed herinner, kon hij me geruststellen, maar dan moesten we wachten tot de helft van het jaar. We zijn daar ondertussen geland. Hij had gezegd dat alle achterstallen ten laatste in augustus zouden zijn weggewerkt. Dus is mijn bijkomende vraag aan u: blijft u bij dat inhaaltraject? Is het nog altijd zo dat tegen de helft van het jaar – tenminste uiterlijk augustus – alle achterstallen in verband met de verwerking van de registratie- en successierechten achter de rug zijn? Kunnen we daar zeker van zijn? Ik wacht op dit ogenblik uw antwoord af.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp-a): Het is toch een beetje een verontrustende vaststelling over de cijfers die we moeten overmaken via de federale overheid aan Europa, waar er met argusogen naar wordt gekeken. Zoals de heer Lantmeeters zegt, hebben we er al een paar keer over gehad met betrekking tot de hernieuwde werking van de Vlaamse Belastingdienst naar aanleiding van de overgedragen bevoegdheden. We blijven een beetje ongerust, want er is effectief gezegd dat er een inhaaloperatie moet zijn tegen het midden van het jaar. Minister, loopt die inhaaloperatie zoals ze moet lopen? Is er geen bijkomende monitoring nodig met betrekking tot uw begrotingscijfers? Zoals ik al heb gezegd, krijg ik, samen met collega Lantmeeters, signalen vanuit het notarisveld die zeggen – ik zeg het een beetje pathetisch –: wij geraken van ons geld niet af. Dat geld blijft staan op rekeningen bij hen, en ze krijgen dat niet uitgelegd aan hun klanten, maar ze kunnen het niet doorstorten aan de Vlaamse Belastingdienst omdat er geen aangifte komt. Ze krijgen daar rare vragen over van hun cliënteel. Minister, loopt die inhaaloperatie zoals gepland? Zullen die notarissen, waarvan velen al sinds januari met een berg geld zitten op hun rekeningen, daar tijdig vanaf geraken?

Dat is mijn bijkomende vraag naar de inhaaloperatie. Ik zou het probleem niet onderschatten, en ook niet de perceptie van het probleem bij het cliënteel van het notariaat.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, collega's, als u de 1,8 miljard euro van het eerste kwartaal 2014 vergelijkt met de 900 miljoen euro uit het eerste kwartaal van 2015, dan begrijp ik uiteraard de vraag, maar die 900 miljoen euro is niet het juiste cijfer omdat nog niet alle ontvangsten boekhoudkundig verwerkt zijn.

Als je die vergelijking maakt, dan trek je voorbarige en onjuiste conclusies, maar het klopt wel dat dit de cijfers zijn die momenteel beschikbaar zijn.

De cijfers van het eerste kwartaal 2015 liggen in werkelijkheid hoger. De inkoheringen van de erf- en registratiebelasting werden nog niet opgenomen. Door enkele technische problemen zijn die nog niet doorgestroomd naar Oracle Financials (OraFin), het centrale boekhoudsysteem van de Vlaamse overheid. Zij zijn dus nog niet verwerkt in de 900 miljoen euro. Voor de periode van januari tot april 2015 gaat het om ongeveer 571 miljoen euro. Als we daar 900 miljoen euro bijtellen, dan krijgen we een totaal ander verhaal.

In de 900 miljoen euro zijn uiteraard de uitzonderlijk hoge ontvangsten als gevolg van de piekende transacties eind 2014, het woonbonuseffect, inbegrepen. Er is dus een piek die men daar normaal gezien op dat moment van het jaar niet terugvindt. Het gaat over ontvangsten van verkoop- en hypotheekrechten op akten van eind 2014 die de FOD Financiën begin 2015 aan het Vlaamse Gewest heeft overgedragen.

Als we de cijfers van december 2014 vergelijken met die van begin 2015, dan zien we een spectaculair verschil. In januari 2015 bedroeg het verkooprecht 342 miljoen euro tegenover 155 miljoen euro in december 2014. Dat is een verdubbeling.

Deze bedragen zitten in die 900 miljoen euro. Ten opzichte van de normale trend zien we een opwaardering. Het overige deel van de 900 miljoen euro bestaat uit andere ontvangsten zoals verkeersbelastingen.

Zoals ik eerder al zei, is er nog 571 miljoen euro die de Vlaamse Belastingdienst aan registratie- en erfbelastingen heeft geïnd en die nog niet in die 900 miljoen euro zitten. De terugval in de ontvangsten is eigenlijk beperkter en doet zich vooral voor bij de registratiebelasting. De verklaringen daarvoor liggen voor de hand. We zitten immers met een vertraging in het systeem.

De FOD Financiën is gestart met e-registration. Notariële akten worden dus voortaan elektronisch naar de registratie- en hypotheekkantoren verzonden, maar door problemen bij de opstart van de zogenaamde DER-applicatie die een elektronische doorzending van notariële akten mogelijk maakt, heeft VLABEL pas op 20 januari de eerste akte doorgekregen. Het is dus pas vanaf eind januari-begin februari dat de aantallen zijn genormaliseerd. Door deze vertraging in de doorstroming van de FOD Financiën naar VLABEL is ook de inkohiering vertraagd opgestart.

De FOD Financiën heeft bovendien bij wijze van administratieve tolerantie de registratietermijn voor notariële akten verlengd van 15 dagen naar 30 dagen, en dat tot eind mei 2015. De notarissen hebben dus meer tijd gekregen om de akten te laten registreren wat maakt dat er ook op het inningsritme van VLABEL nog vertraging zit. De periode loopt eind mei af, wat zich ook moet normaliseren.

Het proces van de inning van de registratiebelasting is vanaf dit jaar grondig gewijzigd. Voor 2015 moest de belasting bij de FOD Financiën betaald worden op het ogenblik dat de akte ter registratie werd aangeboden. Vanaf 1 januari verzendt VLABEL pas na de registratie van de notariële akte door de FOD een aanslagbiljet. De betaling volgt dan gemiddeld een week na de verzending van het aanslagbiljet. De overgang van het ene naar het andere systeem maakt ook dat we een lagere inning hebben tijdens het eerste kwartaal van 2015 in vergelijking met het eerste kwartaal van 2014.

Wij hebben hier al toegelicht dat de overname van belastingen vrij complex is. Het gaat ook over een grote omvang. Dat betekent dat processen ook tijd nodig hebben om echt op kruissnelheid te komen. Momenteel is er nog een vertraging in de dossierverwerking bij VLABEL van ongeveer vijf weken. Die zal de komende maanden worden weggewerkt.

Voor de erfbelasting is er een belangrijke overdracht geweest van onafgewerkte dossiers door de FOD Financiën aan VLABEL. Op dit moment zijn 43.000 historische nalatenschapsdossiers overgenomen van de FOD Financiën die daar opgestart, maar nog niet afgehandeld waren. Daarvan heeft de FOD Financiën 5437 aangiften van nalatenschap die na 1 december 2014 werden ingediend, overeenkomstig het protocol niet meer berekend. Ook daar zitten we dus met een vertragingseffect dat op een bepaald moment moet worden weggewerkt. Ook voor de erfbelasting is er een wijziging van de invorderingsprocedure. We hebben het daar al uitgebreid over gehad. De betalingstermijn van twee maanden vanaf 1 januari 2015 neemt pas een aanvang na de verzending van het aanslagbiljet.

Tot slot zijn een vierhonderdtal personeelsleden van de FOD Financiën ingekanteld bij VLABEL. Daar is een normale aanpassings- en opleidingsperiode aan verbonden.

Er is dus inderdaad een vertraging bij de inkohiering. Wanneer men bij 900 miljoen euro 571 miljoen euro bijtelt, dan is dat nog altijd minder dan 1,8 miljard euro. Door heel wat factoren is het vandaag moeilijk om te bepalen of er effectief een terugval is bij de inning door minder inningen. Vraag is ook wat een vertraging is die volledig is toe te schrijven aan andere werkwijzen.

We gaan ervan uit dat we in de tweede helft van het jaar de achterstanden die we nog hebben door de nieuwe processen, volledig kunnen inlopen. In 2011 heeft men hetzelfde gezien bij de overname van de verkeersbelastingen. Ook toen waren er op een bepaald moment vertragingen en die heeft men in de loop van het jaar weggewerkt.

Het is voor mij moeilijk om vandaag te zeggen of er al dan niet een impact zal zijn op de begroting 2015. Wij monitoren dit heel sterk, want indien de 571

miljoen euro er niet was geweest, dan was 900 miljoen euro toch wel een bijzonder groot bedrag. Ik zou daarom aan de voorzitter van de commissie willen voorstellen om bijvoorbeeld eind september met een nieuwe update te komen van de stand van zaken en van de ingelopen achterstanden. Indien u dit liever via vragen om uitleg doet, dan is dat uiteraard geen enkel probleem. Op dat moment zullen we alle cijfers klaar hebben tot en met eind juni 2015. We werken dan niet alleen met het eerste kwartaal, maar al met twee kwartalen. En dan kunnen we al rekening houden met de stand van de inkohieringen, maar ook met dossierverwerking. We kunnen dan eigenlijk meer relevante gegevens inbrengen om te bekijken wat nu effectief een vertraging of een verslechtering is die we niet kunnen rechttrekken en wat een verslechtering is die gewoon kan worden rechtgetrokken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We zitten in een transitieperiode en dus moeten we met het nodige geduld de zaak bekijken, dat spreekt voor zich. Anderzijds is het ook zo dat ik niet voorbij de cijfers kan kijken. Als we de eerste vier maanden van het jaar vergelijken en dan ook nog eens de cijfers van april, de vierde maand, bekijken, dan kunnen we maar moeilijk van een verbetering spreken. In de vierde maand zie ik zowel voor de registratierechten als voor de hypotheekrechten en de schenkingsrechten toch een grote achterstand tegenover het voorgaande jaar. En ook voor de successierechten is dat het geval. Van de 900 miljoen euro, door u gecorrigeerd met 500 miljoen euro, zit op basis van mijn cijfertjes 300 miljoen euro in de vierde maand. Er kan dan moeilijk worden gezegd dat men stilaan de zwaarste periode achter de rug heeft.

Ik vraag dus eigenlijk om de vinger aan de pols te houden. Ik ben ervan overtuigd dat het voor u een grote bekommernis is om dit goed op te volgen en zo snel mogelijk up-to-date te houden om de achterstand in te halen. Het is natuurlijk ook heel belangrijk met het oog op de begrotingsresultaten in 2015. Ik meen dat u commissiebreed op onze steun kunt rekenen. We kunnen u enkel aanmoedigen om dit op een gepaste en doortastende manier te doen.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Voorzitter, minister, ik heb nota genomen van de berekening en ik heb vastgesteld dat de woonbonus van vorig jaar wel nog inbegrepen is.

Voor het overige zou ik u willen vragen om de zaak ietwat harder te willen monitoren. Op 31 maart werd gezegd dat de achterstand al langzaam werd ingelopen. De heer Van Herreweghe, administrateur-generaal Vlaamse Belastingdienst, heeft toen gezegd dat vanaf begin maart de aanslagbiljetten de deur uit gingen. We stellen vandaag vast dat we nog vijf weken achterstand hebben. De heer Van Herreweghe heeft aangekondigd dat de achterstallen ingelopen zouden zijn in augustus. Ik denk dat het in ieders voordeel is dat ze in augustus effectief ingelopen zijn.

Ik ga graag op uw uitnodiging in om deze zaak hier eind september opnieuw te monitoren en te bespreken. Ik hoop dat tegen dan de achterstal is ingelopen, maar ik vrees dat als we dit blijven doen tegen het huidige tempo, dat een probleem zal geven.

Voor het overige berust ik in uw antwoord.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp-a): Voorzitter, minister, ik sluit me aan bij de vraag van de heer Lantmeeters tot een iets hardere monitoring. We zouden toch iets vroeger moeten kunnen weten of het probleem structureel is of enkel een kwestie van achterstand. Als het een kwestie van achterstand is, dan weten we dat op basis van onder meer de 5000 hangende dossiers en de vijf weken achterstand. Men zou er nu al een zicht op kunnen hebben of er al dan niet een probleem op ons afkomt. Zoals de heer Van den Heuvel zegt, zijn we hier allemaal bekommerd om, want dit heeft gevolgen voor uw begrotingsresultaat 2015.

Minister, is het technisch probleem waar u naar verwees, nu opgelost of niet opgelost? Ik heb begrepen dat er nog altijd geen inkohierungen zijn voor de registratierechten. Is het opgelost of bijna opgelost?

Ik heb nog een vraag over de praktische werkwijze. Welke richtlijnen geeft u aan de notarissen die niet van hun geld af geraken en die discussies met hun klanten hebben over renteopbrengsten? Is er een rechtlijnige richtlijn voor of niet?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Er is vandaag inderdaad nog altijd een probleem met de aanboekingen in OraFin, maar er is geen probleem met de inkohiering. Dat is de 571 miljoen euro waarover ik daarstraks sprak. De middelen worden wel ingekohierd, maar ze verschijnen niet in het systeem omdat er nog altijd een probleem is met OraFin. Het systeem werkt dus wel, maar het wordt niet zichtbaar. De inkohierungen lopen.

De heer David Van Herreweghe, administrateur-generaal Vlaamse Belastingdienst (VLABEL): We hebben inderdaad gezegd dat we dit zouden klaren tegen de zomer, tegen het midden van het jaar. Er moet echter wel een onderscheid worden gemaakt tussen boekhoudkundige cijfers, waarover nu een vraag wordt gesteld, en een inkohieringsverhaal dat nog een bepaalde tijd doorloopt vooraleer de betaling effectief is gebeurd, ontvangen en aangeboekt.

Dat is een eerste nuance in het verhaal. Zoals de minister heeft gezegd, hebben we voor de registratiebelasting momenteel nog een vijftal weken achterstand in de verwerking van de dossiers. Daar doen we niet flauw over. Die is er vandaag nog, maar in de komende maanden gaan we inzetten op het wegwerken van de achterstand. Veel van die achterstand heeft te maken met technische problemen die we in het begin hadden met dossiers die vanuit de FOD Financiën niet binnenkwamen. Daar gaan we nu niet opnieuw over beginnen.

Dat inkohieringsproces loopt vandaag. Er gaat vrij veel buiten op dit moment. We kunnen houden wat er aan nieuwe dossiers binnenkomt. Het komt er alleen op aan om die vijf weken achterstand in te lopen in de komende maanden.

Waarom eind september? Omdat we er op dat moment, met de betalingstermijnen die we hanteren, van uitgaan dat we dan een beter zicht krijgen op de effectieve ontvangsten tot en met eind juni. Na de halfjaarlijkse cijfers en met zoveel mogelijk verwerkte en ingehaalde dossiers, zullen we dan een vrij accuraat beeld kunnen geven van wat als prognose aan begrotingscijfers kan worden gegeven voor dit jaar.

We moeten er toch ook rekening mee houden dat men vroeger op kascijfers werkte, waar het nu over vastgestelde rechten gaat. Met andere woorden, het zijn onze uitgestuurde aanslagbiljetten die tegen het einde van het jaar voor het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en de rapportering bepalend zullen zijn voor de ontvangstencijfers die in het kader van gewestbelastingen worden meegenomen. Dat zijn toch nog enkele nuances waarmee rekening moet worden gehouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos Lantmeeters aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vermindering van de onroerende voorheffing in duurzame woningen – 2101 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, mijn vraag om uitleg hinkelde tussen twee commissies. Ik had ze net zo goed in de commissie Energie kunnen stellen, maar ik stel ze nu hier, ook omdat ze verband houdt met de Vlaamse Codex Fiscaliteit en de wijziging die we straks zullen bespreken. Laten we er geen discussie over beginnen.

Het is een goede zaak dat voorlopers in het bouwen van energiezuinige woningen worden gestimuleerd. Minister, u zult straks voorstellen om een vermindering van onroerende voorheffing te krijgen bij nieuwbouw naargelang van de energieprestatiecertificaten die kunnen worden afgeleverd, en afhankelijk van welke vermindering wordt doorgevoerd.

Het is u wellicht bekend dat een uitvoering van luchtdichtheidstests frequent voorkomt om energiepeilen te doen zakken, om zonder bijkomende investeringen toch recht te krijgen op een verlaging van de onroerende voorheffing. Dat heeft geen enkel effect. Daarenboven is het kadastraal inkomen (ki) bepalend in deze zaak. Zoals de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) vaststelt – en dat kunnen we alleen maar beamen – is het ki geen rechtvaardige basis om op voort te bouwen.

In het advies van de SERV op het Reparatie-decreet dat we zo dadelijk zullen bespreken, vraagt de SERV dat er een beleidsmix komt voor het stimuleren van voorlopers in energiezuinig bouwen. Alternatieven voor de vermindering van onroerende voorheffing moeten worden onderzocht, zegt de SERV, omdat er belangrijke bedenkingen zijn bij de effectiviteit, de efficiëntie en de rechtvaardigheid.

Minister, ik verwijs hierbij naar uw beleidsnota waarin u zegt: “We zetten de fiscale instrumenten waarover we beschikken (belastingvermindering energiebesparende maatregelen, successierechten, registratierechten, onroerende voorheffing) maximaal in om investeringen in het verbeteren van de energieprestatie van ons gebouwenbestand op een gerichte manier te ondersteunen.”

Minister, hoe staat u tegenover de analyse van de SERV? Overweegt u een aanpassing? Ik meen te begrijpen dat u dat straks nog niet zult doen, maar het kan geen kwaad om dat in de toekomst wel te doen. Wat zijn de belangrijkste technologieën en maatregelen die Vlaanderen binnen het duurzaam bouwen zou kunnen voortrekken? Wat zijn de andere instrumenten waarover Vlaanderen beschikt om de voorlopers in het bouwen van energiezuinige woningen te stimuleren, die effectiever, efficiënter en rechtvaardiger zijn? Wat denkt u ervan om het E-peil van de gebouwschil los te bekijken van de installaties voor verwarming en verluchting en groene energieproductie? Zo kan men immers subsidies stimuleren voor mensen die hun woning beter isoleren of zich specifiek richten op innovatieve technische installaties.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp-a): Het laatste advies van de SERV van 2012 moeten we ernstig nemen. We gaan akkoord met de doelstelling om minder energieverslindende

woningen te bouwen. Over de doelstelling van energiezuinig bouwen bestaat geen twijfel. We moeten toch bekijken of de gekozen weg – de fiscalisering – wel de beste is, want er bestaan al enige tijd twijfels over de effectiviteit en efficiëntie. We gaan die piste toch moeten bekijken en bijvoorbeeld moeten nagaan of premies niet kostenefficiënter zijn, zoals de SERV beweert. We zullen toch eens een analyse moeten maken om onszelf en het advies van de SERV ernstig te nemen.

Minister, u verwijst – hier komen we toch in de discussie over de memorie van toelichting – in de verdediging van de fiscale piste naar een toename van cijfers, dat er dus meer aanvragen zijn. Neemt u inzake het advies van de SERV ook de renovatie mee? In het ontwerp van decreet gebeurt dat niet, zie ik, maar overweegt u dat voor de toekomst?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: We bespreken vandaag in de commissie het Reparatie-decreet. Er zijn bepalingen opgenomen om de voorwaarden tot vermindering van de onroerende voorheffing voor energiezuinige nieuwbouwwoningen te actualiseren in functie van de aanscherping van de E-peileisen in 2016. Deze vermindering ondersteunt het voorlopersbeleid inzake energiezuinige nieuwbouw. Periodieke actualisatie is dan ook een must. Het aantal toegekende verminderingen neemt over de jaren heen gestaag toe. Zo zaten we voor het aanslagjaar 2013 aan 7402 automatisch toegekende verminderingen en voor het daaropvolgende aanslagjaar aan 7911. Voor meer gedetailleerde cijfers kan ik u verwijzen naar het antwoord op de schriftelijke vraag van 30 januari van dit jaar van collega Bothuyne.

Er zijn ook een aantal gevallen waarin de vermindering niet automatisch op het aanslagbiljet wordt verrekend, maar achteraf door middel van een ontheffing wordt toegekend. Het is immers mogelijk dat het E-peil pas na inkohiering van het aanslagbiljet door het Vlaams Energieagentschap (VEA) aan de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) wordt overgemaakt. Ook kan het E-peil worden gewijzigd na herziening door het VEA, waarna eventueel nog een ontheffing van onroerende voorheffing kan worden verleend. Het gaat respectievelijk om 794 toegekende verminderingen ex post voor aanslagjaar 2013 en 4140 toegekende verminderingen ex post voor aanslagjaar 2014, waardoor de respectieve totalen komen op 8196 en 12.051. Uit deze substantiële stijging het laatste jaar blijkt dat het instrument aanslaat en dat het toch efficiënt en effectief is. De cijfers van het VEA inzake de spreiding van de gerealiseerde E-peilen tonen aan dat deze maatregel een belangrijke incentive betekent voor energiezuinige nieuwbouw die verder gaat dan de geldende eisen.

Ik vind dat we het huidige systeem waarmee de burgers nu vertrouwd geraken, best nog laten bestaan. Het kan op basis van zijn eigen merites verder groeien tot een nog beter ingeburgerd systeem. Momenteel heb ik dan ook geen initiatief gepland om een aanpassing te doen van deze regeling.

Ik ben het niet eens met de stelling dat de luchtdichtheidstesten worden uitgevoerd om het E-peil verder te doen dalen en zo zonder bijkomende investeringen toch het recht te krijgen op een vermindering van de onroerende voorheffing, wat weinig effectief zal zijn. Enkel een betere luchtdichtheid zal niet helpen om E40 of E30 te bereiken. Daarvoor moet je ook maatregelen nemen op vele andere vlakken. Een woning zeer luchtdicht maken, vraagt heel wat meer middelen, materiaal en extra tijd. Enkel op goed geluk een luchtdichtheidstest laten uitvoeren om een beter E-peilresultaat te krijgen zonder aandacht te hebben geschonken aan de realisatie van de luchtdichte woning, is een gok die meestal maar enkele E-peilpunten winst oplevert.

Het basisprincipe van E-peil is keuzevrijheid. Door keuzevrijheid in maatregelen te laten, kan voor elk project de beste set van maatregelen worden bepaald om

een bepaald E-peil te halen. Het is niet de rol van de overheid om daarin te sturen. Sturing via het verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie, een eis die verplicht is volgens de Europese richtlijn Hernieuwbare Energie, is al genoeg en brengt het evenwicht tussen investeren in de gebouwschil en investeren in technieken in een aantal projecten soms al uit balans. De Europese richtlijn betreffende de energieprestaties van gebouwen legt de lidstaten op een globale energieprestatie-eis, zoals het E-peil, op te leggen. Er zijn momenteel een aantal eisen van kracht die specifiek gericht zijn op de gebouwschil, U-max K-peil en netto-energiebehoefte voor ruimteverwarming.

De huidige eis van de netto-energiebehoefte voor ruimteverwarming ligt boven het kostenoptimale niveau. Het vervangen van het K-peil en de netto-energiebehoefte voor ruimteverwarming door één indicator voor de gebouwschil, is momenteel in onderzoek. Het resultaat van dit onderzoek en een voorstel van eis voor de gebouwschil op het kostenoptimale niveau, zal door het VEA worden verwerkt in haar EPB-evaluatie in 2015.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, hartelijk dank voor uw uitvoerig antwoord, maar ik ben niet helemaal overtuigd van de inhoud ervan.

In verband met de verhouding onroerende voorheffing, vermindering onroerende voorheffing en het E-peil, zult u zeggen dat er op dit ogenblik resultaten zijn, maar daarom zijn die resultaten nog niet het gevolg van een oorzakelijk verband tussen het een en het ander. Het kan ook een correlatie zijn aangezien het E-peil om vele andere redenen kan worden verlaagd. Dat is net de opmerking van de SERV. De SERV zegt: is het wel effectief, is het wel een kostenefficiënte inzet van middelen als we een vermindering op de onroerende voorheffing geven voor iets dat op een andere manier toch al bereikt zou worden. De vraag is: kunnen we hier deze middelen niet efficiënter inzetten?

Ik wil een tweede opmerking maken in verband met de luchtdichtheidstesten. Het is zo dat men met een test op zich het niet voor elkaar krijgt dat het E-peil op een bepaald niveau gaat komen, maar het is een onderdeel ervan. Vandaar de vraag om dat los te koppelen.

Ik wil nog een derde opmerking maken, omdat ik er geen antwoord op heb gekregen. Wij vinden nog altijd dat het kadastraal inkomen hiervan los moet worden gezien. Ik ga geen discussie beginnen over de hoogte en de aanpassing, dat is helemaal de bedoeling niet, dat weet u, maar we kunnen het wel loskoppelen. Daar heb ik geen antwoord op gekregen. Als u zegt dat we het blijven handhaven, dan is dat een stelling. Als u zegt dat u bereid bent om alternatieve manieren hierin te bekijken, dan hoor ik het ook graag, maar ik zou graag willen weten welke richting u daar eventueel mee wilt uitgaan.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp.a): Ik weet niet wat er vandaag gaat gebeuren, ik hoop dat het zo blijft dat we straks wederkerige steun krijgen. *(Opmerkingen)*

Ik sluit me aan bij de laatste opmerking. Ik zou dat advies van de SERV effectief ernstig nemen en bekijken of er geen efficiëntere maatregelen zijn. Je hebt de discussie van het ki, je hebt de discussie van de fiscalisering. Laat ons met een open geest bekijken of er geen alternatieve mogelijkheden zijn. Sluit dat niet bij voorbaat uit. Ik heb uit uw antwoord begrepen dat u dat nu bij voorbaat uitsluit.

Misschien heb ik het gemist, maar u sluit dat waarschijnlijk ook bij voorbaat uit met betrekking tot een uitbreiding tot renovatie, ongeacht de technische

problemen die er zijn. We moeten dat op zijn minst kunnen bekijken, of heb ik dat gemist in uw antwoord?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Wat voor mij van heel groot belang is, en vooral voor VLABEL, is dat je een bepaalde eis hebt die vrij geautomatiseerd kan worden verwerkt. Dat is de reden waarom we op dit moment met het E-peil werken. Het is een cijfer dat wordt aangebracht door het VEA, waardoor het geautomatiseerd kan worden verwerkt. Het is niet aan VLABEL, denk ik, om een waardeoordeel te vellen of om op maat te bekijken wat kostenefficiënt is of niet. U hebt dat niet geïnsinueerd, hoor, dat wil ik niet zeggen. Het betekent dat je naar een getal moet gaan dat vrij geautomatiseerd verwerkt kan worden.

U kunt de vraag stellen: is dit het juiste getal? Kun je niet beter met een andere parameter werken? Ik sta ervoor open om daarover na te denken omdat het debat over kostenefficiënt bouwen, los van het aspect belastingen en vrijstellingen, iets is waarmee we allemaal dagelijks worden geconfronteerd, waarbij mensen zeggen dat het de kostprijs veel te fel de hoogte in drijft. We zijn op dit moment bezig met het Renovatiepact. Daarover is altijd vrij uitgebreid gebriefd in de commissie Energie die op woensdagmorgen vergadert. We bekijken daar of ons aandeel hernieuwbare energie wel juist zit, en of we eerst gaan naar zo laag mogelijke netto-energiebehoeften enzovoort. Als dat nuttig is, kan ik hier eventueel briefen daarover.

Met het Renovatiepact willen wij landen met een eerste verslag tegen de zomer om nadien met een aantal maatregelen te komen. Als u vraagt of ik ervoor opensta om het te veranderen, zeg ik ja. We kijken met het Renovatiepact op welke manier we de energie-efficiëntie van onze huizen en gebouwen nog kunnen verbeteren, ook met een hervorming van premiesystemen. Komen daar nieuwe inzichten uit die ook voor dit dossier relevant zijn, dan sta ik daar altijd voor open. Een zaak is wel nodig: het moet geautomatiseerd zijn, want anders zijn we in werkkraft niet efficiënt bezig.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, u kijkt op dit ogenblik terecht naar de efficiëntie van de kosten die bouwen met zich meebrengt en naar de resultaten, maar ik zou ook willen oproepen voor een efficiënte inzet van de middelen. Is een vermindering van de onroerende voorheffing op dat vlak de beste optie? Ik ben blij dat u openstaat voor het voortschrijdend inzicht waar u zo graag voor pleit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos Lantmeeters aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het terugvorderen van het klein schrijfgeld

– 2280 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Ik wil hier een vraag stellen waarmee heel wat mensen vandaag in de problemen zitten.

Destijds werden de registratierechten volledig federaal geregeld en geïnd. Toen bestond in geval van een klein beschrijf de mogelijkheid om bij de aankoop van

een onroerend goed, wanneer men al een ander onroerend goed had, in de akte te laten vermelden dat men de bedoeling had om het door te verkopen. Die verkoop moest dan gebeuren volgens de tolerantie van dat moment, namelijk twee jaar. Daarnaast moest er een causaal verband bestaan tussen de verkoop en de aankoop.

Wanneer we het hebben over klein schrijfgeld, dan spreken we over 5 procent. Wanneer men niet aan die voorwaarde voldoet, zal men moeten bijbetalen. De federale overheid betaalde die 5 procent terug, op voorwaarde dat de doorverkoop van het onroerend goed plaatsvond binnen de twee jaar. De Vlaamse Regering heeft die termijn teruggebracht naar één jaar, maar er is niet voorzien in een overgangperiode. Ik zal paragraaf 3 van artikel 2.9.4.2.1 hier niet volledig voorlezen, u kent het wellicht.

Veel mensen worden momenteel geconfronteerd met het feit dat zij eind 2014 een onroerend goed hebben verkocht en in 2015 de aanvraag hebben ingediend om die 5 procent terug te vorderen. De termijn van twee jaar is immers nog niet verstreken. De Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) hanteert echter de termijn van één jaar.

Die periode van twee jaar was een administratieve toelating die niet afdwingbaar is via de rechtbank. De periode van één jaar die nu is ingeschreven, bindt wel degelijk alle partijen, maar het is helaas geen goede oplossing aangezien er een ongelijkheid is ten opzichte van mensen die zich in dezelfde situatie bevonden voor het wijzigingsdecreet van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van toepassing werd.

Heel wat mensen hadden terecht de indruk dat er geen wijziging zou komen, zij wisten eind 2014 niet dat er een wijziging zou komen en hadden rekening gehouden met de tolerantieperiode van twee jaar. Zij lijdten op dit moment zware financiële schade.

Klopt het dat gezinnen die op het moment van aankoop in de periode 2013-2014 dachten recht te hebben op deze korting, ineens rekening moeten houden met een kortere verkoopstermijn? Wat is uw visie op deze problematiek?

Welke termijn hanteert VLABEL voor de geregistreerde verkopen van eind 2014, maar waarbij de aanvraag tot het klein beschrijf pas begin 2015 kon worden aangevraagd bij de Vlaamse Belastingdienst? Het zou logisch zijn indien voor de dossiers waarin de verkoop al voor 2015 was afgehandeld maar de teruggave van de registratierechten pas in 2015 kon worden opgestart, nog altijd een termijn van twee jaar wordt gehanteerd om de rechten op het klein beschrijf te behouden. We hebben echter signalen gekregen dat dit niet het geval was. Hopelijk kunt u die gezinnen alsnog geruiststellen.

Is het opportuun om in een bijkomende overgangperiode te voorzien met een termijn van één jaar voor het terugvorderen van het klein schrijfgeld indien de woning in 2013 of 2014 werd aangekocht, maar de andere woning pas in 2015 kon worden verkocht?

Is VLABEL op de hoogte van deze problematiek en was er al overleg tussen VLABEL en uzelf? Zo ja, tot welke conclusies heeft dit overleg geleid?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Om bij de aankoop van een zogenaamd bescheiden woning van het verlaagd tarief van het registratierecht op verkopen te kunnen genieten mag de koper geen andere woning hebben. Bovendien mag het totaal kadastraal inkomen van het verkregen goed en van de goederen die de koper en zijn echtgenote op het ogenblik van de aankoop al bezitten, een

maximumgrens niet overschrijden. Op dat principe bestaan uitzonderingen die ik nu terzijde laat. De voorwaarden staan vermeld in het Wetboek der registratierechten en zijn vanaf 1 januari 2015 overgenomen in de Vlaamse Codex Fiscaliteit.

De FOD Financiën heeft bij een interpretatie van de regelgeving aangenomen dat het onroerend bezit mag worden verwaarloosd wanneer het ten bezwarende titel wordt vervreemd binnen een redelijke termijn na de aankoop. Die termijn mag niet langer dan twee jaar zijn en er moet een causaal verband zijn tussen de aankoop en de vervreemding. Dit wordt al sinds 1938 zo toegepast, kort na de invoering van het wetboek.

Bij de aankoop werd het volledige recht gegeven. Na de tijdige wederverkoop kon een teruggave van het deel dat was gegeven boven het verlaagd tarief, worden bekomen.

Het gedoogbeleid werd enkele keren bijgesteld. De meest recente formaliteiten en voorwaarden werden toegelicht in een omzendbrief van 18 maart 2003. In de rechtspraak werd meermaals gesteld dat de belastingplichtige zich niet tot de rechter kan wenden om de toepassing van deze administratieve tolerantie af te dwingen wanneer de administratie heeft gemeend in een concreet geval de verzachting niet te kunnen toepassen. Een administratieve mildering kan immers geen voorrang krijgen op een duidelijke wettekst.

De situatie was dus op zijn minst gezegd ambigu. De tolerantie is op zich verdedigbaar, maar rechtszegels die niet afdwingbaar zijn, komen de rechtszekerheid op geen enkel moment ten goede. Daarom werd er bij de opmaak van de nieuwe Vlaamse Codex Fiscaliteit voor geopteerd de tolerantie naar het decretale niveau te tillen. Het verlaagd tarief wordt sinds 1 januari 2015 onmiddellijk toegepast wanneer de koper zich ertoe verbindt om de reeds bezeten woning uiterlijk één jaar na datum van de akte van verkrijging volledig en ten bezwarende titel te vervreemden. Het causaal verband tussen die vervreemding en de verkrijging tegen het verlaagde tarief moet uiteraard ook worden bewezen.

De termijn voor wederverkoop werd dus teruggebracht van twee naar één jaar. De voordelen hiervan zijn duidelijk in die zin dat het verlaagd tarief onmiddellijk wordt toegekend. De koper moet het verschil dus niet meer voorfinancieren en hij moet nadien ook geen teruggave meer vragen. Het gaat nu niet langer over administratieve tolerantie, maar over een decretale bepaling waarvan de rechter de toepassing kan opleggen. Wij hebben de rechtszekerheid hersteld met die nieuwe regeling.

Voor nieuwe aankopen die dateren van 1 januari 2015 of later is er uiteraard geen enkel probleem. Die worden geregeld in de nieuwe Vlaamse Codex Fiscaliteit. Er stelt zich echter wel een probleem voor akten die zijn afgesloten voor 1 januari 2015 en waarin een engagement van de koper en het vooruitzicht op een teruggave zijn vermeld.

Van een fiscale administratie mag worden verwacht dat ze de rechtsregels heel strikt toepast. VLABEL is op zich niet gebonden door interpretaties die andere administraties op een bepaald moment hebben gegeven.

VLABEL besliste dus eind 2014 om voor de aankopen van voor 1 januari 2015 de teruggave te behandelen en om daarbij meteen rekening te houden met de nieuwe termijn van één jaar tussen aankoop en verkoop. Daarmee kan dus een deel van de aanvragen tot teruggave al worden ingewilligd. Maar bij het overschrijden van de termijn van één jaar dreigt men dus uit de boot te vallen.

Ik meen dat er natuurlijk wel een heel aantal argumenten zijn om de vroegere tolerantie van de FOD, ook al is het niet onze administratie, met de termijn van

twee jaar, toch nog te honoreren voor een periode van voor 1 januari 2015. Natuurlijk kunnen we van een burger niet verwachten dat hij exact weet dat wegens een staats hervorming zijn dossier wordt overgedragen en hij bij een andere administratie zit waar hij niet toe gebonden is, terwijl hij al een akkoord heeft gekregen van een eerdere administratie.

Ik heb al gezegd de oude toleranties niet voor de rechtbank af te dwingen. Dat betekent natuurlijk ook niet dat hoven en rechtbanken de tolerantie zonder meer afkeuren. Het is een beetje een ambigue situatie. Ik verwijs daarvoor, want ik vind het belangrijk om wat door te gaan op het juridische aspect, naar een uitspraak van het Hof van Beroep van Gent van 18 december 2007. Het hof is van oordeel dat de tolerantie van de administratie "objectief is en redelijk verantwoord in het licht van het doel van de maatregel". Ook al gaat de tolerantie in tegen de letter van de wet, toch vond het hof dat het een objectieve en redelijk verantwoorde maatregel is.

Voor de belastingplichtigen in kwestie levert dat natuurlijk niet zo heel veel op. Ze voldeden niet aan de voorwaarden die beschreven waren in de circulaire en ze kregen op dat moment geen teruggave. Maar het hof treedt wel de interpretatie bij. De toepassing van de tolerantie doet dus alleszins geen afbreuk aan de doelstelling van het klein beschrijf.

Er is natuurlijk een verwachting gecreëerd ten opzichte van de betrokken kopers. Ze hebben engagementen onderschreven met de verwachting dat ze een deel van de betaalde registratierechten zouden terugkrijgen. Het is dus onmogelijk uit te leggen waar de teruggave zal worden geweigerd, ook al hebben ze hun verplichtingen stipt nageleefd. Dit kan de bedoeling van de overname niet geweest zijn.

Ik verwijs ook naar de debatten die we in het Vlaams Parlement hebben gevoerd over de Vlaamse Codex. De Raad van State had toen een opmerking gemaakt over de overgangsbepalingen. Ik heb toen in deze commissie aangegeven dat het onmogelijk zou zijn om in alle problemen en situaties te voorzien. Daarom zijn er enkel generieke overgangsbepalingen.

Dit is dus de concrete acute situatie waarvoor we een oplossing moeten vinden. Wat zullen we doen met VLABEL? We zullen de vroegere federale tolerantie met een termijn van twee jaar toepassen voor de aankopen die dateren van voor 1 januari 2015. De aanvragen tot teruggave zullen dus gehonoreerd worden, uiteraard mits aan de voorwaarden uit de circulaire van 18 maart 2003 is voldaan. Uiteraard zal dit een tijdelijk gegeven zijn. De laatste wederverkopen kunnen in theorie tot 31 december 2016 plaatsvinden. Daarna verdwijnt de overgangsbepaling omdat dan ook de periode van twee jaar voorbij is.

Ik rond af met een verwijzing naar het oprichtingsbesluit van VLABEL van 11 juni 2004. Daarin staan de missie en de visie van VLABEL verwoord: "We willen de Vlaamse belastingen op een efficiënte en effectieve manier innen en invorderen. Hierbij hanteert het agentschap volgende principes: een maximale klantgerichtheid, het minimaliseren van de administratieve formaliteiten door de aanwending van moderne technologische hulpmiddelen, gelijkberechting, tijdigheid en correctheid van afhandeling."

Ik meen dat de genomen beslissing perfect in die maatregelen past. Bij de overgang van een systeem dat niet altijd zo geautomatiseerd was naar een heel geautomatiseerd systeem merken we wel meer dat we soms op praktische problemen stuiten. We bekijken dit dan pragmatisch en praktisch. We voeren daarover in deze commissie trouwens altijd een open debat.

Toch willen we de filosofie behouden dat we echt wel technologisch performant willen werken in de toekomst. We willen niet terug naar een systeem met

circulaires. Toen waren er trouwens soms verschillende interpretaties naargelang het kantoor dat de zaak behandelde. Er was niet altijd een super gelijke behandeling van alle inwoners.

We willen dat het eindresultaat een heel performant technologisch systeem is. Uiteraard moeten we in een overgangsfase soms heel praktische oplossingen zoeken voor praktische problemen. Ik denk dat we in dit geval moeilijk aan de burger uitgelegd zouden krijgen dat een woord dat hij gekregen heeft of een toepassing van een circulaire van een federale overheid, plots niet meer zou gelden door een overgang bij een staats hervorming. Dat zou een heel moeilijk verhaal worden voor ons vanuit Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, ik dank u voor uw heel uitvoerig antwoord en voor de opendebatcultuur waar u voor pleit. Ik kan die maar bevestigen.

Ik wil u vanzelfsprekend ook hartelijk danken voor de inhoud van uw antwoord. U hebt inderdaad de ongerustheid bij heel veel mensen weggenomen. De mensen weten nu dat ze inderdaad recht hebben op de terugbetaling van de rechten die ze betaald hebben. Die mensen zullen heel content zijn dat ze niet het slachtoffer zijn van een overgang van het federale niveau naar het Vlaamse.

Ten slotte kan ik afronden met te zeggen dat het heel goed is dat op dit ogenblik alles decretaal wordt vastgelegd en dat we wat minder werken met omzendbrieven. Op dit ogenblik is er duidelijkheid en u hebt nu ook duidelijkheid gegeven voor de mensen die in de overgangsperiode zitten.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, zegt u nu dat er nog geen teruggaven geweigerd zijn? En dat u indien er wel al geweigerd zijn, u ze automatisch zult rechtzetten?

Dat is belangrijk. Ik denk dat er al geweigerd zijn.

Minister Annemie Turtelboom: Als ze geweigerd zijn en kenbaar worden gemaakt, zullen we ze, gegeven de twee jaar die we nu weer doen, van 1 januari 2015 tot 31 december 2016, ook oplossen.

De heer Jan Bertels (sp.a): Bedoelt u met "kenbaar worden gemaakt" dat de mensen dit zelf weer moeten aanvragen? Dat lijkt me een beetje kafkaïaans.

Minister Annemie Turtelboom: Wij kennen dertig dossiers. En die zullen we oplossen. Maar we moeten ze natuurlijk kennen. Deze vragen worden ook gepubliceerd en doen de ronde, ik vermoed dat eventuele andere dossiers zullen worden gemeld.

Dit is echt een overgang van een situatie waarin alles veel meer manueel gebeurde, naar een vrij georganiseerd systeem. Af en toe komen we iets tegen 'en cours de route'. Het is ook daarom dat we met een reparatiedecreet komen. Het is ook de reden waarom ik bij alle debatten altijd heb gezegd dat ik het eindresultaat voor ogen wil houden, namelijk een heel performant systeem. Het lijkt me logisch dat we 'en cours de route' moeten bijsturen, want er is een gigantische overdracht gebeurd met de zesde staats hervorming.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos Lantmeeters aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de schenkingsrechten op vorderingen op vennootschappen bij schenkingen van familiale ondernemingen – 2402 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, sinds 1 januari 2012 is het mogelijk om een familiale onderneming aan heel goede voorwaarden over te dragen. De schenking van de familiale vennootschap is sindsdien vrijgesteld van schenkingsrechten. Dat geldt voor de volle eigendom, het vruchtgebruik of de blote eigendom van de aandelen van een vennootschap met zetel van werkelijke leiding in één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte (EER). Er zijn nog voorwaarden aan gekoppeld, maar daarmee houd ik me niet bezig op dit ogenblik.

Er is een probleem dat opduikt, namelijk de vorderingen op de familiale vennootschap. Een bedrijfsleider kan geld in zijn vennootschap steken zodat die vennootschap middelen heeft om te leven en te werken. Hij kan het geld ook in de vennootschap steken als een vorm van belegging. Wanneer hij de overdracht doet van de familiale onderneming, zou hij 0 procent schenkingsrechten moeten betalen op de familiale vennootschap zelf, maar op zijn rekening-courant zou wel schenkingsrecht moeten worden betaald. De rekening-courant en de vorderingen op de vennootschap genieten immers niet de vrijstelling van schenkingsrechten bij overdracht van deze aandelen.

Het probleem wordt groter als we de schenking in België of Vlaanderen laten plaatsvinden. Dan moeten we via een Belgische notaris 3 of 7 procent betalen op die vorderingen. Wanneer de betrokken bedrijfsleider beslist om de overdracht van de familiale vennootschap te laten gebeuren in Vlaanderen, maar om de vordering te schenken in Nederland, dan zou daar geen schenkingsrecht op moeten worden betaald.

Minister, gaat u ermee akkoord dat het zinloos is om burgers te verplichten via een Nederlandse notaris hetzelfde voordeel van 0 procent schenkingsrechten te genieten voor vorderingen op vennootschappen, bij overdracht van familiale bedrijven? Overweegt u om uw beleid aan te passen en zo ook de vorderingen op vennootschappen te laten schenken aan het 0 procenttarief, zeker omdat de vorderingen op vennootschappen dikwijls ontstaan uit noodzaak voor de vennootschap zelf?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Om de problematiek goed te duiden, keer ik even terug in de tijd. In 2003 heeft de Vlaamse Regering het gunstregime voor schenkingen van ondernemingen hervormd. Op dat ogenblik bestond er al een voordelig tarief van 3 procent, maar de daaraan gekoppelde voorwaarden waren zo stringent dat de regeling amper werd gebruikt. In de oude regeling konden vorderingen op vennootschappen in geen geval het verminderd tarief genieten.

Toen Dirk Van Mechelen minister was van Financiën heeft hij het initiatief genomen om de regeling te versoepelen. Zo werd het tarief verlaagd van 3 naar 2 procent. Het werd ook mogelijk voor de schenker om zich het vruchtgebruik voor te behouden. De definitie van aandelen werd verruimd en ook de schenking van vorderingen werd voortaan mogelijk aan het voordelig tarief. Schenkingen

van vorderingen kon vanaf 1 juli 2003 gebeuren aan het tarief van 2 procent, op voorwaarde dat die schenking gepaard ging met de schenking van aandelen, die waren gekwalificeerd voor het verlaagd tarief. Een schenking van aandelen, die minstens 10 procent van de stemrechten in de vennootschap vertegenwoordigen en van een vordering op dezelfde vennootschap, konden vanaf toen het verlaagd tarief van 2 procent genieten. Ook certificaten van vorderingen werden uitdrukkelijk in het decreet opgenomen.

Die regeling was toen zeer vooruitstrevend, zeker in een internationale context. De achterliggende redenering was dat er economisch gezien weinig onderscheid bestaat tussen twee vormen van financiering, aandelenbezit enerzijds en schuldvorderingen anderzijds. Voor de ondernemer biedt een schuldvordering natuurlijk meer souplesse, een kapitaalsverhoging is altijd wat omslachtiger.

In 2011 zijn bij de hertekening van de regeling voor de overdracht van ondernemingen en vennootschappen de vorderingen uitgesloten. Er zijn toelichtingen over gegeven in de toenmalige commissies, waarbij de toenmalige minister zei dat we gelijk hadden om dat bewust uit te sluiten. We hebben een studie laten maken over het mogelijk oneigenlijk gebruik van verschillende aspecten van familiale ondernemingen. Uit die studie blijkt dat de schenking van vorderingen, de zogenaamde rekening-courant, eigenlijk wat oneigenlijke gebruiken kent. Als dat zo is, begrijp ik dat men die oneigenlijke gebruiken wil aanpassen.

Toen heeft men aangegeven dat de rekening-courant niet is onderworpen aan de risico's waaraan bijvoorbeeld aandelen wel zijn onderworpen, en dat daardoor het verlaagde tarief voor aandelen eigenlijk niet van toepassing is op een rekening-courant.

Als we nu zeggen dat die misbruiken toch wel beperkt waren, en dat die in aanmerking kunnen komen voor een vernieuwd verlaagd tarief, dan moeten we dat debat opnieuw openen in de schoot van de regering en van het parlement om na te gaan of het nuttig is om van 3 naar 2 procent te gaan. Dan moeten we natuurlijk een aanpassing doen van de Vlaamse Codex Fiscaliteit. Dit is de historiek van wat er is gebeurd. Als we samen vinden dat de verlaging beter kan worden ingevoerd, dan sta ik altijd open voor dat debat in de schoot van de regering. Ik ben dan bereid om uit te zoeken wat de budgettaire impact is van zo'n maatregel. Het is goed dat we het debat opnieuw aantrekken.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, uw antwoord laat een opening toe om het debat te voeren. Ik zou dat debat graag openen, en we zullen wel zien op welke manier we daaruit geraken. De historiek ken ik, maar in de eerste plaats mogen we niet alles weggooien omdat sommigen oneigenlijk misbruik maken van de situatie. We moeten nagaan in welke situaties het wel mogelijk moet zijn om aan het verlaagde schenkingsrecht – nu 0 procent – de vordering op vennootschap te kunnen overdragen. Ik maak een onderscheid tussen degenen die oneigenlijk gebruik maken en degenen die terecht gebruik maken van deze situatie. We zullen dat later uitklaren.

Een zeer belangrijk argument is dat als men in Nederland schenkt, dat aan 0 procent is. De Nederlandse notaris steekt de centen daarvan in zijn zak en die gaan verloren voor de Vlaamse economie. Als dat in Vlaanderen gebeurt, moet er wel schenkingsrecht worden betaald. We moeten erover nadenken om alle aktes in ons land te laten verlopen, en niet alleen degenen die de middelen en de kennis hebben te laten profiteren van het systeem.

Minister Annemie Turtelboom: Ik wil een aanvulling doen van wat ik daarnet niet heb vermeld, maar dat wel van belang is. Het is niet zo zwart-wit dat je in Nederland

niet moet betalen en bij ons wel. Het vlakke tarief van 3 of 7 procent brengt voor de schenker en de begiftigde gemoedsrust, omdat de verdachte periode van drie jaar niet speelt. Wanneer een schenking van vorderingen plaatsgrijpt voor een Nederlandse notaris en de schenker overlijdt binnen de drie jaar, dan zal de waarde van de vordering uiteraard onderhevig zijn aan een schenking in erfbelasting. Je kunt wel naar Nederland gaan, maar je hebt de periode van drie jaar, waarbij je het risico of de onzekerheid hebt dat je nog in een andere belasting valt. Deze nuance wilde ik nog aanbrengen in de volgende van de twee systemen.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Dat klopt inderdaad, minister, maar het risico is nul. Men betaalt nul en men mag wat ongerust zijn, maar het risico is er amper voor de erfbelasting. De meeste mensen lopen dat risico met plezier, en de Nederlandse notaris steekt met evenveel plezier het ereloon in zijn zak, en dat gaat naar de Nederlandse staat. *(Opmerkingen van minister Annemie Turtelboom)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de effecten van de vergroening van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) – 2346 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Minister, in februari 2015 kwam de vergroening van de jaarlijkse verkeersbelasting ter sprake in deze commissie, in een vraag om uitleg van Paul Van Miert. Op dat moment kon u nog geen concrete antwoorden geven op de plannen van de Vlaamse Regering om deze jaarlijkse verkeersbelasting te hervormen. U verwees daarbij naar de implementatie van een kilometerheffing voor vrachtwagens als eerste stap en het dossier van een mogelijke kilometerheffing voor personenwagens. Intussen is duidelijk dat het laatste dossier niet voor deze zittingsperiode zal zijn.

Minister, in uw antwoord op de vraag om uitleg van de heer Van Miert hebt u vermeld dat een hervorming vermoedelijk ook zou worden gebaseerd op criteria die bij de hervorming van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) zijn gehanteerd, zoals "CO₂, euronorm en brandstoftype".

Recent is gebleken dat de vergroening van de BIV haar doel voorbijschiet. Wat de BIV betreft, blijken dieselwagens met een Euro 6-motor soms zelfs goedkoper dan benzinewagens te zijn. Ondertussen hebben we echter uit onderzoek geleerd dat de uitstoot van stikstofdioxide van dit type motoren hoger ligt dan in de testcyclus wordt opgetekend.

De milieubeweging en de Vlaamse Automobilistenbond (VAB) vinden de voordelige BIV voor dieselwagens van het type Euro-6 eigenlijk niet kunnen. Ze wijzen er terecht op dat de Vlaamse Regering de mensen op deze wijze toch terug naar een dieselwagen drijft. Een van de doelstellingen van de vergroening van de BIV is echter net het tegengaan van de verdieseling van ons wagenpark.

Minister, in uw reactie op dit nieuws hebt u toen verklaard dat u "aan een verdere vergroening van de verkeersbelastingen" werkt. In dit verband zou u ook een aanpassing van de BIV plannen. Ik zou u hierover dan ook graag enkele vragen stellen.

Hoe zult u de BIV hervormen om te vermijden dat de verdieseling van ons wagenpark zich doorzet? Welke timing hanteert u in dit verband? De invoering

van een kilometerheffing voor personenwagens of van een intergewestelijk wegenvignet is niet meer voor deze legislatuur. Plant u nog steeds een vergroening van de verkeersbelasting? Welke parameters zult u in dit verband hanteren? Welke timing zult u met betrekking tot dit dossier volgen?

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

De heer Jenne De Potter (CD&V): Voorzitter, ik sluit me graag aan bij deze bijzonder belangrijke en waardevolle vraag om uitleg. Als ik de antwoorden op eerdere vragen om uitleg goed heb begrepen, ligt de prioriteit bij de invoering van een kilometerheffing voor vrachtwagens. Alles moet binnen een budget-neutraal kader gebeuren. Ik zou echter graag wat meer duidelijkheid over de stand van zaken, de timing en de planning betreffende de vergroening van de jaarlijkse verkeersbelasting en over de eventuele hervorming van de BIV krijgen. Een andere vraag is welke mogelijke parameters hierbij zouden kunnen worden gebruikt.

Minister, ik vermoed dat sinds februari 2015 al wat overleg met de verschillende departementen en actoren is gepleegd en dat het dossier sinds februari 2015 enige evolutie heeft gekend. Ik zou hier graag wat meer uitleg over krijgen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, ik sluit me ook aan bij de vraag om uitleg. Eerst en vooral wil ik echter twee zaken duidelijk onderscheiden. We moeten de BIV en de verkeersbelasting duidelijk scheiden.

Iedereen is absoluut voor een vergroening van de BIV. In dat geval gaat het echter om de aankoop. Een vergroening van de verkeersbelasting is een ongoing concern. Dat gebeurt en cours de route voor de mensen die al een wagen hebben. Het effect is heel anders als de mensen de keuze hebben om de duurdere prijs al dan niet te vermijden. Dat is een heel groot verschil. Over beide zaken worden terecht vragen gesteld, maar dit onderscheid is een belangrijk punt.

Ik ben zeer blij dat we steeds meer merken dat de vergroening van de BIV effectief werkt. In het begin werden hier vragen bij gesteld. De vaststelling dat een eventuele bijsturing nodig kan zijn om het budgetneutraal te houden, toont aan dat de mensen hun gedrag hebben aangepast. We hadden dit ook verwacht. Dat is ook de essentie van de doorgevoerde aanpassing van de vergroening.

Minister, voor het overige wacht ik uw antwoord af.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, ik sluit me aan bij de vraag om uitleg waarop we uw antwoord met spanning afwachten. Ik neem aan dat u het onderscheid tussen de BIV en de verkeersbelasting effectief zult maken. Indien we over een vergroening van de verkeersbelastingen zouden praten, zouden we alles in een zak stoppen. Ik neem aan dat u zelf geen bijdrage zult leveren tot de verkeerde perceptie die soms ontstaat.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, ik keer even naar de vroegere hervorming terug. Op vraag van het Vlaams Parlement is voor de dieselwagens met Euro 2-motoren tot Euro 5-motoren destijds al een bijkomende correctie in functie van de reële NO_x-emissies doorgevoerd.

Met betrekking tot de Euro 6-dieselmotoren is dit niet gebeurd. Dat model was in die tijd immers nog niet op de markt. Sinds 2014 is de Euro 6-motor op de

markt. Vanaf september 2015 wordt dit voor nieuwe voertuigen verplicht. Uit op de weg verrichte metingen is ondertussen gebleken dat ook de Euro 6-dieselmotoren in de realiteit hogere emissies dan de norm hebben. Dit voorjaar is de reële overschrijding van de NO_x-norm door Euro 6-dieselwagens voldoende wetenschappelijk onderbouwd.

Ik ben me ervan bewust dat de volledige BIV voor dieselwagens met een Euro 6-motor tegen de vooropgestelde doelstelling ingaat. Het is net de bedoeling een verdieseling van het Vlaams wagenpark tegen te gaan. Op het ogenblik dat de vorige Vlaamse Regering deze hervorming heeft doorgevoerd, bestonden de Euro 6-motoren echter nog niet. Dat is gedeeltelijk de reden waarom de reële uitstoot op het terrein toen nog niet kon worden ingeschat.

Hoewel de Euro 6-dieselmotoren op het vlak van de reële NO_x-uitstoot gemiddeld iets beter scoren dan hun voorgangers, de Euro 0- tot Euro 5-motoren, geldt ook hier dat de homologatiewaarden voor NO_x een beeld schetsen dat niet met de praktijk overeenkomt. Om die reden volgen we de Europese evoluties zeer sterk op. Er wordt gewerkt aan de zogenaamde real driving emissions. Tot de procedure betreffende de goedkeuring en de invoering van die normen is afgerond, moeten we natuurlijk met de Euro 6-norm blijven werken.

Naar analogie met de lagere Euro-modellen zullen we de norm in functie van de reële NO_x-emissies aanpassen. Ik zal, uiteraard in nauwe samenwerking met minister Schauvliege, voorstellen het decreet met betrekking tot de Euro 6-motoren aan te passen. Dit voorstel zal deel uitmaken van het programmadecreet dat voor de begroting 2016 wordt opgesteld. Dat is de timing die ik hanteer.

We moeten nagaan of we nog andere parameters van de BIV moeten aanpassen. We zullen tot aanpassingen overgaan. Ik krijg vandaag de vraag welke parameters zullen worden aangepast. We bevinden ons echter volop in de studiefase. We maken prognoses om dit na te gaan. Er is een vaste wil om tot een verdere vergroening van de BIV te komen. Die wil is er absoluut.

Mijnheer Diependaele, ik sluit me aan bij uw opmerking. Het is belangrijk het onderscheid tussen de verkeersbelasting en de BIV te maken. Indien we in de verkeersbelasting ingrijpen, geldt dit voor iedereen die al een wagen heeft. We zouden de verkeersbelasting enkel voor nieuwe wagens kunnen wijzigen en op die manier een geleidelijk systeem invoeren. Daar moeten over worden nagedacht. Ik sluit me echter aan bij uw redenering. Door nu in te grijpen in de situatie van de mensen die al een wagen hebben, wijzig ik eigenlijk een akkoord dat mensen afsloten op het ogenblik dat ze hun wagen kochten. Ze konden toen niet weten wat we nog zullen doen.

Dit is trouwens ook de reden waarom de BIV sturend is. Uit alle studies blijkt dat de BIV nog steeds meer dan de verkeersbelasting in de richting van een vergroening van de wagens stuurt. Heel wat mensen die een wagen kopen, zijn zich niet onmiddellijk van de jaarlijkse verkeersbelasting bewust. Bij de aankoop kennen ze de BIV echter onmiddellijk.

In het Vlaams regeerakkoord is een vergroening van de verkeersbelasting in een budgetneutraal kader opgenomen. VLABEL en de administratie van het beleidsdomein Leefmilieu werken momenteel aan een aantal simulaties. Die simulaties worden naast elkaar gelegd. We moeten tijdens het besluitvormingsproces telkens nagaan wat de implicaties van een vergroening van de parameters met betrekking tot het huidige wagenpark zijn.

Het is ons uitgangspunt de fiscale paardenkracht te behouden. We willen dit aanvullen met groene parameters, zoals de CO₂-emissies, de Euronorm en het brandstoftype. Momenteel wordt hieraan gewerkt. Eigenlijk maken we veel

simulaties. We moeten immers goed weten wat de impact op het bestaande wagenpark is en hoe we hiermee effectief kunnen sturen.

Toen de Euro 6-motoren op de markt kwamen, heb ik onmiddellijk verklaard dat we de regeling moesten aanpassen. Het is echter de bedoeling een bredere oefening te maken en niet enkel het punctueel probleem met de Euro 6-motoren op te lossen.

Aangezien de verkeersbelasting complexer dan de BIV is, onder meer door de koppeling aan de gemeentelijke opcentiemen, kan ik hiervoor moeilijk een definitieve timing vooropstellen. Het is in elk geval de bedoeling met een vergroening van de verkeersfiscaliteit te komen in het programmadecreet dat tijdens de begrotingsopmaak wordt opgesteld. Di geldt vooral voor de BIV. Op die manier willen we een gedeelte van het Vlaams regeerakkoord uitvoeren, wat op zich natuurlijk een evidentie is.

Daarnet is in dit verband nog een belangrijk punt aangehaald. We weten wat het probleem met de kilometerheffing voor personenwagens is. Hiervoor is een akkoord tussen de drie gewesten nodig.

Ik beweer niet dat we daar tijdens deze legislatuur niet meer aan moeten werken. Ik wil echter niet enkel tot een vergroening van de BIV overgaan als ik ook over een akkoord over de kilometerheffing voor personenwagens beschik. Op die manier zou ik immers tegelijkertijd verklaren dat er gedurende deze legislatuur niets meer zal gebeuren. Daarvoor is het me te zeer menens om met betrekking tot dit dossier vooruitgang te boeken en concrete voorstellen te formuleren. We maken op dit ogenblik intensief simulaties en prognoses. De timing houdt in dat dit in het najaar klaar zal zijn. Het gaat dan om september en oktober 2015.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Minister, ik wil u alvast danken voor uw concrete antwoorden op de vragen. Ik maak, voor alle duidelijkheid, wel degelijk ook het onderscheid tussen de BIV en de verkeersbelasting. Ik weet dat dit een andere problematiek is.

Ik ben blij dat u onderkent dat een van onze doelstellingen, de verdieseling tegen te gaan, met de Euro 6-motoren wat in het gedrang is gekomen. Ik vind het een goede zaak dat u dit wilt remediëren.

Ik steun uw voornemen die dossiers niet te koppelen. Dat zou er immers op neerkomen dat u de rest niet zou uitvoeren zolang de kilometerheffing voor personenwagens er niet is. Volgens mij moeten we op dit vlak een voortrekkersrol kunnen blijven spelen.

Wat de timing betreft, kijken we uiteraard uit naar uw voorstellen. Het is een goede zaak dat u simulaties maakt. Dit is zeker belangrijk met betrekking tot de verkeersbelasting en de verschillende scenario's. We zullen dit niet enkel in deze commissie maar ook in andere commissies van dichtbij willen en kunnen bekijken. Wat dit punt betreft, denk ik dat we steun zullen kunnen verlenen.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

De heer Jenne De Potter (CD&V): Minister, ik heb nog een korte vraag over de BIV. Streeft u ook nog naar samenwerking met de andere gewesten? Momenteel vallen de leasingwagens buiten het toepassingsgebied van de BIV. Daarvoor is een samenwerkingsovereenkomst met de andere gewesten nodig. Als ik me niet vergis, is dit in het politiek akkoord over de kilometerheffing voor vrachtwagens opgenomen. Wat bent u op dit vlak van plan? (*Opmerkingen*)

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: We weten waar de knoop met betrekking tot de leasingwagens zit. Op een bepaald ogenblik heeft het Waalse Gewest gesteld dat te veel leasingwagens in Brussel zijn ingeschreven. Het gevolg is dat het Waalse Gewest inkomsten misloopt. Hierdoor is het debat bijzonder moeilijk geworden.

Er is overleg. Ik hoop dat er ook een resultaat uit zal voortkomen. Het zou een goede zaak zijn indien de drie gewesten elkaar in de loop van de legislatuur zouden vinden. Volgens mij voelen we allemaal goed aan dat een samenwerking tussen de drie gewesten goed zou zijn om met betrekking tot de vergroening van de verkeersfiscaliteit vooruitgang te boeken. Dit zou voor alle wagens moeten gelden. Ik wil het echter niet koppelen. In dat geval zou ik immers nu verklaren dat we tijdens deze legislatuur niets meer zullen doen. Hoewel het idealiter voor alles zou moeten gelden, doe ik in dat geval liever iets voor een gedeelte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de aanrekening van alternatief gefinancierde overheidsinvesteringen op de begroting 2015 – 2459 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, deze vraag om uitleg heeft betrekking op een weerkerend fenomeen. Naar aanleiding van de aanpassing van de begroting voor 2015 heeft de Vlaamse Regering het financieel effect van het verstrengd Europees toezicht in het kader van het Europees Stelsel der Rekeningen (ESR) uit 2010 voor alternatieve financieringsprojecten geactualiseerd. Die cijfers zijn in de begrotingsaanpassing terug te vinden.

Met betrekking tot een aantal projecten die in het verslag van 27 maart 2015 over de alternatieve financiering van de Vlaamse overheidsinvesteringen staan beschreven, bedraagt deze impact een som van in totaal bijna 640 miljoen euro in min. Het globaal effect in de begrotingsaanpassing komt uit op een som van 420 miljoen euro in min. Dat stemt ongeveer overeen met twee derde van het vorderingensaldo of met het door de Vlaamse Regering afgeklokte begrotingstekort voor dit jaar.

In het rapport over zijn onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2015 merkt het Rekenhof op dat het voor het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken "nog steeds niet duidelijk (is) of de impact op het vorderingensaldo en de geconsolideerde schuld is onderzocht voor alle entiteiten die tot de consolidatieperimeter behoren, én voor alle alternatieve financieringsprojecten, ook diegene die op dit ogenblik (nog) niet door het INR of Eurostat zijn getoetst aan het ESR 2010-kader". We hebben die vraag ook in de commissie Mobiliteit gesteld in het kader van de begrotingscontrole. We hebben daar nooit echt een duidelijk antwoord op gekregen.

Volgens de algemene toelichting van de begrotingsaanpassing voor 2015 is voor dat domein het effect op het vorderingensaldo aangerekend van onder meer Amoras, de stelplaats Tongeren van De Lijn, Brabo 1, Livan en drie wegenprojecten van Via-Invest: de noordelijke ontsluiting van de luchthaven van Zaventem, de Noord-Zuid Kempen en de R4 Zuid in Gent.

Niet in deze lijst opgenomen is het Via Invest-project van de A11 in Brugge. De 'financial close' voor dat project vond plaats begin 2014, de werken zijn gestart op 22 maart 2014. De investering bedraagt een kleine 587 miljoen euro. Deze informatie is terug te vinden in het laatste verslag van 27 maart 2015 over de alternatieve financiering van de Vlaamse overheidsinvesteringen.

Minister, uit uw antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Karin Brouwers blijkt ondertussen dat een herklassering van deze investering een zware negatieve impact zal hebben, zowel op de rekening van 2014, met bijna 150 miljoen euro in min, als op de begroting van 2015, bijna 145 miljoen euro in min. Ook de volgende jaren staan er, als het project wordt geherklasseerd, stevige minbedragen in de begroting op stapel.

Evenmin vermeld in de hierboven genoemde lijst zijn twee andere investeringen waarvoor volgens onze informatie de contracten zijn gesloten. De ene investering betreft de zogenaamde Cluster 2 De Lijn-Stelplaatsen in Sint-Niklaas, Hasselt en Leuven. De 'closing' was aangekondigd voor oktober 2014 en de totale investering bedraagt 45,3 miljoen euro. De andere investering gaat over het pps-project Brabo 2 uit het Masterplan 2020. Volgens de voortgangsrapportages van 27 november 2014 en 10 juni 2015 ging het om een investering van 408,7 miljoen euro. Een herklassering van deze twee investeringen zal evenmin zonder gevolgen blijven voor het vorderingensaldo in 2015.

Minister, in uw antwoord aan collega Brouwers hanteert u een formeel argument voor het project A11: het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) heeft de activa van dat project tot op heden niet geherklasseerd als overheidsactiva. Gezien echter het verstrengde Europees begrotingstoezicht in het ESR 2010-kader, dat concreet vorm krijgt in de beoordelingen door de Europese reken-dienst Eurostat en dat al langer duidelijk is als het gaat over de Vlaamse pps-praxis, lijkt uw formele opstelling op dit moment voor de begroting 2015 vooral op een uitstel van executie.

Minister, kunt u bevestigen dat voor de projecten Cluster 2 De Lijn-Stelplaatsen en Brabo 2 de contracten zijn gesloten? Welke financiële effecten zal dit hebben voor de begrotingen in de periode 2015-2020, als deze investeringen geherklasseerd zouden worden? Is er voor deze projecten een advies ter zake aan het INR en/of Eurostat gevraagd? Is dat advies al bekend?

Is er intussen een beoordeling van het INR of Eurostat over de activa van het project A11? Indien ja, wat is de inhoud ervan?

Indien deze laatste beoordeling er nog niet zou zijn: hebt u redenen om aan te nemen dat het INR en/of Eurostat over een mogelijke herklassering van het project A11 anders zullen adviseren dan voor de Via-investeringsdossiers over de ontsluiting van Zaventem, de Noord-Zuid Kempen en de R4 Zuid Gent, die allemaal geherklasseerd zijn?

Strookt het nog met de regel van de budgettaire voorzichtigheid om voor het project A11 formeel te wachten op een advies van het INR of van Eurostat?

Een herklassering van het project A11 resulteert in een aanzienlijke toename van het begrotingstekort in 2015. Een herklassering van de projecten Cluster 2 De Lijn-Stelplaatsen en Brabo 2 zal het saldo nog meer in de rode cijfers jagen. Welke maatregelen neemt u om deze ontsporing in te dijken?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, dit toont nog maar eens aan dat het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering absoluut nood hebben aan een

meerjarenvisie, een meerjarenplan. Nu rijden wij als het ware een beetje blind. Minister, ik hoor u allerlei verklaringen doen met betrekking tot de investeringsuitgaven voor het oplossen van de mobiliteitsknoop in Antwerpen. Iedereen zoekt daar naar oplossingen. Zult u daar nog rekening mee houden in deze lijst van de heer Rzoska, en zal die knoop op dezelfde manier behandeld worden als deze?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Anemie Turtelboom: De contracten voor de Cluster 2 De Lijn-Stelplaatsen zijn dit jaar gesloten. Voor het project Brabo 2 is het contract nog niet gesloten. Bij een gebeurlijke herklassering van deze projecten kan de financiële impact als volgt worden geraamd.

Voor Cluster 2 Stelplaatsen in Sint-Niklaas is het investeringsbedrag van 8.619.000 euro te spreiden in functie van de vooruitgang van de werken binnen de voorziene bouwperiode van 1 april 2015 tot 1 juli 2016. Voor Leuven-Noord is er een investeringsbedrag van 17.484.000 euro, te spreiden in functie van de voortgang van de werken binnen de voorziene bouwperiode van 1 april 2015 tot 1 juli 2016. Voor Hasselt is er een investeringsbedrag van 30.152.000 euro, te spreiden in functie van de voortgang van de werken binnen de voorziene bouwperiode van 1 april 2015 tot 1 april 2017.

De raming van de pure bouwkost van Brabo 2 op basis van best and final offers (BAFO), dus exclusief kosten zoals intercalaire intresten en andere financieringskosten, bedraagt de Design, Build, Finance, Maintain & Operate (DBFMO) tram De Lijn 86.572.000 euro en de DBFM niet-tram, dat onder het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) valt, 11.762.000 euro. De bouwperiode situeert zich daar in de periode 2015-2018.

Dit is een pak minder dan de 408 miljoen euro waarnaar u verwijst. Daarin zit, naast de onderdelen die de stad Antwerpen op haar begroting ten laste neemt, ook de aankoop vervat van de trams door De Lijn via klassieke financiering.

Wat betreft de adviesaanvragen voor de Cluster 2 Stelplaatsen kan gesteld worden dat er een intensief overleg is geweest met het Kenniscentrum PPS. Het voordeel van dit dossier is dat het een puur contractuele pps betreft waarbij momenteel de stelplaats van Cluster 1 als zijnde niet te consolideren wordt beschouwd. Voor Cluster 2 hebben we geen advies aangevraagd bij het INR. Wij hebben ons gebaseerd op het positieve advies van het INR voor Cluster 1. Wij hebben de contracten nog op enkele punten aangepast in functie van een aantal bijkomende restricties die in de nieuwe Manual On Government Deficit And Debt zijn opgenomen. Voor Brabo 2 wordt een definitief INR-advies verwacht naar aanleiding van de 'contract close'. Als gevolg van verdere aftoetsing van het bestek met het Vlaamse Kenniscentrum PPS en het INR, inzonderheid in het licht van de recent verstrengde houding van Eurostat ten opzichte van participatieve pps-projecten, werden voor Brabo 2 de projectovereenkomst en de aandeelhoudersovereenkomst bijgestuurd om de ESR-neutraliteit van het project niet in het gedrang te brengen.

Concluderend kan worden gesteld dat zowel inzake Cluster 2 Stelplaatsen als inzake Brabo 2 de Vlaamse Regering alles in het werk stelt om de ESR-neutraliteit te verzekeren, hoewel kan worden vastgesteld dat de houding van Eurostat aan het verstrengen is.

In de EDP-notificatie van april 2015 naar aanleiding van de jaarrekening 2014 heeft het INR de opbouw van activa inzake de A11 niet als overheidsactiva beschouwd. De definitieve beoordeling van het project A11 door het INR zal gebeuren naar aanleiding van de EDP-notificatie van september 2015 naar aanleiding van de jaarrekening 2014.

Op basis van ervaring met in het recent verleden geherklasseerde projecten, is de structurering van de contracten wel in die zin bijgestuurd dat een blijvende deconsolidatie kan worden verkregen.

In verband met vraag drie hebben we reden om aan te nemen dat ook inzake A11 men anders zou adviseren dan over de te consolideren Via-Investprojecten, namelijk Zaventem, Noord-Zuid Kempen en R4 te Gent. De ondertekening van het A11-contract dateert van 20 maart 2014. Sinds het aantreden van de nieuwe regering heb ik de evoluerende en steeds strenger wordende houding van Eurostat in soortgelijke Via-Investprojecten nauwlettend opgevolgd en in functie van deze vaststelling gekeken in welke mate we het project A11 zouden kunnen bijsturen teneinde de deconsolidatie te behouden. De reeds geherklasseerde Via-Investprojecten waarnaar u verwijst, werden geherklasseerd vanwege blokkeringsminderheden en overwinstclausules in de contracten waarvoor de overheid beschikt.

Bij de definitieve structurering van het project A11 werd met deze elementen rekening gehouden waardoor ik er vertrouwen in heb dat het project A11 anders zal worden geadviseerd door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en Eurostat. Sowieso kan ook geargumenteed worden dat dit project al voor de verstrenging ten aanzien van de participatieve pps gegund werd. Meer bepaald werd het contract op 20 maart 2014, en dus in de vorige legislatuur, gesloten, terwijl de houding ten opzichte van participatieve pps'en doorheen 2014 en 2015 verstrengd is.

Ik kom tot de vragen vier en vijf. In het kader van de budgettaire voorzichtigheid doen we een permanente monitoring van alle pps- en alternatief gefinancierde projecten die in de pijplijn zitten. In het kader van die monitoring werden een aantal knipperlichten gedetecteerd bij het A11-project waaraan wordt gemedieerd. Het lijkt me dan ook voorbarig om op dit moment de begroting al te belasten met een weinig waarschijnlijke impact van 145 miljoen euro, terwijl hierdoor andere noodzakelijke uitgaven onder druk zouden komen te staan. Maar je bent maar 100 procent zeker op het moment dat je je adviezen hebt gekregen. We denken dat we, door de bijsturing die gebeurd is, safe zitten. *(Opmerkingen van de heer Matthias Diependaele)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Collega Diependaele, u bent misschien gerustgesteld, maar u zult het me niet kwalijk nemen dat ik veel minder gerustgesteld ben.

Minister, het is een dossier waar we al een hele lange tijd mee bezig zijn, ook in de vorige zittingsperiode. Ik ga niet discuten over wanneer wat is ingevoerd, maar ondertussen zijn de criteria gekend op basis waarvan Eurostat oordeelt – en als gevolg daarvan het INR, want dat kijkt toe op de Eurostatregels – al dan niet binnen de consolidatie, al dan niet binnen de overheid. Mijn bijkomende vraag over de A11 is: waar hebt u specifiek moeten remediëren? U hebt gezegd dat u er vertrouwen in hebt, maar wat sterkt u in uw vertrouwen dat in dit geval de activa van de A11, een project waar men toch al enige tijd mee bezig is, men tot de conclusie zal komen dat dit rustig buiten de begroting kan worden gehouden? Ik zou dat graag specifiek weten, vooral omdat in alle adviezen die ik ondertussen van voor naar achteren heb gelezen, van vele projecten, het constant neerkomt op dezelfde drie tot vier vuistregels die worden gehanteerd. Ik zou rond die A11 echt wel willen weten waarom u ervan ben overtuigd dat dit wel degelijk buiten de consolidatie valt.

Ik heb nog een algemene opmerking. Ik vraag me het volgende af, en doe dit eigenlijk een stukje namens het parlement. U zegt: wij monitoren die pps'en van zeer nabij, wij hebben een aantal knipperlichten gezien. Er zijn nog een aantal

dossiers waarover we op dit moment een stuk in het duister tasten. We hebben bijvoorbeeld nog altijd het pps-dossier rond de kilometerheffing. Ik zie dat u op vragen van mevrouw Taelman weinig duidelijk antwoordt. Ook daar wachten we het advies van het INR af. Met andere woorden, volgens mij begint de lijst zeer lang te worden van de dossiers die op dit moment hangende zijn en waarvan noch in het rapport rond de alternatieve financiering, noch in de begrotingsaanpassing, we veel impact zien op dit moment. Ik stel me daarbij echt wel vragen of na onze pps-ervaring, net zoals in het buitenland, het geen tijd wordt dat we een groot parlementair debat organiseren in deze commissie over wat nu de valkuilen zijn binnen die pps, wat we beter niet doen en wat we beter wel doen.

Ik blijf op mijn honger zitten. Ik zie weinig garanties. Ik zie ook niet in waarom u daar blijft aan vasthouden, zeker wat betreft de A11. Ik zou dat van dichtbij willen zien. Ik kan de dossiers niet oplijsten – u kent ze even goed als ik – waar Eurostat in de long run toch anders heeft geoordeeld. Bij de Scholen van Morgen en andere projecten hebben we lange tijd geteerd op het zogenaamde voortschrijdend inzicht, maar dat voortschrijdend inzicht is er nooit geweest, in geen enkel dossier. De slotsom was altijd dezelfde: dit moet u opnemen in uw begroting.

Ik wens af te sluiten met te zeggen dat de opmerking van collega Bertels meer dan terecht is. Het is een opmerking die we zelf ook al hebben gemaakt. Als ik zie wat er allemaal al beslist is de afgelopen maanden en als ik daarnaast de meerjarenraming leg ... We hebben binnenkort de plenaire vergadering over de begrotingscontrole. Ik denk dat ik een open deur intrap als ik zeg dat die meerjarenplanning absoluut niet meer actueel is. U steekt zich altijd weg achter het feit dat u nog komt met het Rekendecreet.

Er zijn heel wat investeringsprojecten waar we op dit moment geen idee van hebben hoe de Vlaamse overheid die de volgende jaren gaat betalen. Ik geef er nog een mee: de sluis van Terneuzen. Als ik me niet vergis, hebben we daar in 2014 120 miljoen euro voor betaald. Dat was deels een verklaring voor het tekort in 2014. In 2015 hebben we daarvoor 5 miljoen euro ingeschreven, maar we weten allemaal dat het gaat om een project, dat ik inhoudelijk steun, van om en bij het miljard euro, waarbij Nederland uiteraard ook zijn rol zal spelen. Maar van dergelijke projecten heeft het parlement totaal geen zicht op de betaalbaarheid en hoe men het zal betalen de volgende jaren.

Dat waren de drie opmerkingen die ik wilde geven. Betaalbaarheid en zien of projecten realistisch begroot zijn, vind ik bijzonder belangrijk. Ik heb het gevoel, ook in die pps-projecten, dat we bij wijze van spreken een heel stuk blind aan het varen zijn.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Ik kan het toch niet laten om me even te moeien. Mijnheer Rzoska, u maakt op een bepaald moment de opmerking: we weten wat de criteria zijn. Daar ben ik het dus niet mee eens. We hebben hier trouwens in het parlement al eens een hoorzitting gehad met een technicus die zelf aangaf dat het voor hen op sommige momenten ook koffiedik kijken is en dat het helemaal niet zo duidelijk is wanneer iets al dan niet onder die regels valt. Ik wil relativeren: het is niet zomaar een checklijstje dat je moet aflopen, en dat het dan duidelijk is.

Wat betreft de 5 miljoen euro van Terneuzen: de regel zegt en is wel vrij duidelijk dat je iets maar in de begroting moet opnemen in het jaar dat het effectief wordt uitgevoerd. Tenzij de minister me tegenspreekt, weet ik niet of men dit jaar zelfs al zal beginnen aan Terneuzen. De 5 miljoen euro is voor de voorbereidende werken. De uiteindelijke 800 miljoen euro waarvan sprake is, moet dit jaar niet opgenomen worden.

Voor de rest zit ik wel op dezelfde lijn als de heer Rzoska. Over het gebruik van pps hebben we het nog al gehad. Ik denk inderdaad dat we daarmee voorzichtig moeten zijn. Ik ben voor projecten waar je een onmiddellijke economische return hebt. Terneuzen heeft dat bijvoorbeeld wel. Daar heb je direct toelagen. Voor scholen heb je dat bijvoorbeeld niet. Daar heb je geen directe economische return van. Dat is veel moeilijker en veel ruimer, maar dat debat is inderdaad wel waardevol.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, u zegt: met wat bijstellingen voor deconsolidatie kunnen we dat buiten de begroting houden. Mijn vraag is: wat betekent dat juist? Het is belangrijk dat u daar verder helderheid over schept, want dat is niet zomaar wat technische correcties maken of wat contracten aanpassen.

Er moeten ernstige bijstellingen gebeuren om dat geloofwaardig en duurzaam te consolideren. Wat is er exact aangepast?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp.a): Wat pps betreft, moeten we voorzichtig zijn. Zo niet, krijgen we vroeg of laat die boemerang in ons gezicht. Uw investeringsregering heeft een meerjarenvisie nodig, ook in afspraak met de federale overheid. Dat debat zullen we nog voeren tijdens de begrotingscontrole en bij de bespreking van de begroting voor 2016.

De heer Van Rompuy heeft het erover dit buiten de consolidatie te houden. Als dat mogelijk is, dan is dat goed. Maar u weet evengoed als ik dat u dat niet zomaar kunt doen, en dat u in die contracten niet zomaar een woord en een zinsnede kunt veranderen, want daar hebt u een contracterende partner voor nodig. Een woord en een zinsnede zullen trouwens niet volstaan voor de kwalificatie van Eurostat. Dat vereist soms diepgaandere hervormingen van de contracten. We moeten ons dan ook hoeden voor te groot optimisme. Ik spreek echter niet tegen dat we het moeten proberen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Iedereen weet dat pps vroeg of laat als een boemerang in ons gezicht dreigt terug te komen sinds Europa strenger is geworden. Het is nog niet helemaal duidelijk wat we nu wel en niet mogen. Minister, u zegt dat er een beslissing komt in september 2015, specifiek over de A11 waarover mijn schriftelijke vraag ging. U zegt dat u niet 100 procent, maar wel vrij zeker bent dat dit blijvend gedeconsolideerd zou kunnen worden. Op welke criteria hebt u zich gebaseerd? Het is nuttig voor het parlement om te weten wat de principes zijn en hoe de Vlaamse Regering daarmee omgaat. Om onze parlementaire controle in die zware en dure dossiers te vergemakkelijken zou het nuttig zijn om te weten wat die criteria precies inhouden en waar de bijstellingen kunnen gebeuren.

Ik moei me niet met de werkzaamheden van deze commissie waar ik geen vast lid van ben, maar ik zou willen suggereren om met het Kenniscentrum PPS in debat te gaan. Dat is een van de kenniscentra van Vlaanderen. Misschien kunnen zij eens goed komen uitleggen hoe alles werkt. Voor het gemiddelde parlementslid – en ik beschouw me in deze commissie als minder dan gemiddeld – is dat koffiedik kijken en een heel moeilijke materie om op te volgen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: We voelen ons vrij zeker omdat VIA-Invest-projecten steeds werden geherklasseerd wegens blokkeringsminderheden en

overwinstclausules. De twee argumenten, de blokkeringsminderheid en de overwinstclausule hebben we in het dossier A11 volledig afgebouwd. En daarom denken we dat het wel zal lukken en voelen we ons vrij zeker. Dit is geen zwart-withandboek waarbij Europa kan zeggen dat het daaronder valt. Pas wanneer er definitief wordt geoordeeld, kan men helemaal zeker zijn. We hebben wel gezien waarop de vorige dossiers zijn gestrand, en aan die twee aspecten hebben we nu geredieerd.

Bij de definitieve structurering van project A11 werd met deze elementen rekening gehouden. Het contract voor deze participatieve pps is getekend voor de verstrenging. Ook dat is een argument, samen met de twee aspecten waaraan we hebben geredieerd, waaruit men afleidt dat het op die manier zou moeten lukken.

Het Oosterweeldossier is fundamenteel anders omdat nu is beslist het te verdelen in vijf deelprojecten en in de begroting op te nemen. Wanneer het gaat over pps-projecten, dan zijn de beschikbaarheidsvergoedingen uiteraard opgenomen in de begroting.

Ik zal in het najaar een meerjarenraming voorleggen aan het parlement. Oosterweel zat niet in de vorige meerjarenraming. Er is pas op 2 maart beslist om het met vijf deelprojecten te doen en die in de begroting op te nemen. Over een aantal maanden, tegen september of oktober, ligt er een nieuwe meerjarenbegroting in het parlement waarin dit project zal worden opgenomen, net als het project over de sluis Gent-Terneuzen. Daar is al 5 miljoen euro uitgegeven aan voorbereidende werken.

Onlangs is in deze commissie het jaarlijks rapport voorgesteld over die alternatieve financiering. Ik laat het aan de wijsheid van het parlement of er nood is aan extra sprekers of een extra debat.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Minister, ik blijf wat op mijn honger. U zegt dat de blokkeringsminderheden en de overwinstclausules de twee struikelblokken waren waarover Eurostat en het INR zijn gevallen en dat u daaraan geredieerd hebt. Ik zou daar heel voorzichtig mee zijn, om de eenvoudige reden dat ook in andere dossiers alleen al de risicoverdeling en wat de beschikbaarheidsvergoeding precies dekt, criteria zijn.

Mijnheer Diependaele, ik weet dat het geen checklist is, maar ook de vraag waar de opgeleverde infrastructuur zal terechtkomen na de periode van de beschikbaarheidsvergoedingen, is een criterium op basis waarvan Eurostat ook in andere dossiers heeft geoordeeld, over het al dan niet opnemen binnen de consolidatieperimeter. Intussen wordt het mij wel duidelijk, na het doorploegen van heel wat technisch straffe dossiers, waar Eurostat zijn criteria legt om te oordelen of dit binnen of buiten de consolidatie valt.

Ook bij uw tweede verdedigingslijn, namelijk dat het contract is getekend voor de verstrenging, maak ik een kanttekening. Indien dat het criterium was geweest bij de eerdere pps-projecten, dan waren er wellicht niet veel ingekanteld in de begroting. Zo waren bijvoorbeeld in het dossier Scholen van Morgen contracten getekend waarin men op een zeker moment met terugwerkende kracht heeft gezegd dat het project moest worden opgenomen binnen de consolidatie, binnen de eigen begroting. Op dat vlak lijkt me dat dus absoluut geen garantie.

Eurostat en het INR zijn daar gevoelig aan, in die zin dat ze veel moeite hebben met het geven van zogenaamd voorbereidend advies. Zij baseren zich liever op afgesloten contracten. Het contract over de A11 en over het project van de

kilometerheffing voor vrachtwagens is al een tijdje gesloten, maar de facto moeten we nog altijd wachten op een aantal adviezen om te weten of ze buiten of binnen de perimeter vallen. We zullen wel moeten afwachten tot september maar ik weet niet of we daar heel gerust in mogen zijn, zeker wat de A11 en andere projecten betreft.

Met andere woorden, mijn conclusie is dat de begrotingscontrole en wat we binnenkort in het parlement zullen bespreken, ook als we geen meerjarenraming hebben, niet overeenkomt met de risico's die in een aantal dossiers zitten. U doet er ook weinig aan op dit ogenblik om de ontsparing tegen te gaan, buiten het incasseren van de tegenslagen wanneer die voorvallen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Over de A11 wil ik zeggen dat het een en-verhaal is. Het was een goedgekeurd dossier. Het was een goed dossier. We hebben het nog verbeterd. We hebben gezien waar de andere dossiers op gestrand zijn en aan die twee aspecten hebben we geredieerd.

De voorzitter: De suggestie van mevrouw Brouwers over het kenniscentrum zullen we bespreken in de regeling van werkzaamheden.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de impact van de ESR-normen op de lokale besturen – 2347 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, we hebben het hier al gehad over investeringen van gemeenten en lokale besturen. Ik wil hier toch weer een vraag over stellen naar aanleiding van gegevens die verschenen zijn in een studie van Belfius. Op donderdag 21 mei publiceerde Belfius een studie over de impact van het Stabiliteitspact 2015-2018 op de lokale besturen. Belfius baseerde zich hiervoor op het advies van de Hoge Raad voor Financiën (HRF) en concludeerde dat de lokale overheden tot 2018 een jaarlijks nominaal tekort van min 0,1 procent mogen hebben op hun begroting, om rekening te houden met hun investeringscyclus, zoals die gekend is in de lokale besturen.

De Vlaamse Regering heeft zoals we weten akte genomen van het Stabiliteitspact en het advies van de Hoge Raad voor Financiën. De Vlaamse Regering opteerde, volgens toenmalige en huidige verklaringen, maar die konden niet worden gestaafd met een aangepaste meerjarenbegroting, om af te wijken van het door de HRF voorgestelde begrotingspad.

En dus dringt de vraag zich op of ook voor de Vlaamse lokale overheden, die deel zijn van Entiteit II en onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest vallen, onderliggende gewijzigde begrotingsdoelstellingen naar voren worden geschoven door de Vlaamse Regering, zowel wat begrotingssaldo als wat schuldratio betreft. U streeft, of streefde, naar een begroting in evenwicht voor Vlaanderen in 2017. Dit wijkt dus af van het pad van de HRF.

Een structurele daling van onze overheidsinvesteringen is bovendien niet zonder gevolgen voor de dynamiek van onze economie en evenmin voor de leefomgeving

van onze burgers. Ook dat wordt nog maar eens beklemtoond door de Belfius-studie van maart 2015.

Ook de Europese Commissie onderstreepte dat: "België vooral moet investeren in de overheidssector". Dat staat op de fiche die de Europese Commissie heeft overgemaakt over België in het kader van zijn investeringsplan, het zogenaamde Juncker-plan.

Minister, is het door de Hoge Raad voor Financiën opgestelde begrotingspad voor de Vlaamse lokale overheden nog actueel binnen de huidige 'afspraken' rond de verdeling van de begrotingsinspanningen? Is er hieromtrent een duidelijke communicatie ten aanzien van de gemeenten?

Wat is de impact van het begrotingspad dat de Vlaamse Regering voor ogen heeft voor de lokale overheden op de investeringsmogelijkheden van deze lokale besturen, die bijna de helft van alle investeringen in Vlaanderen bereiken? Dit natuurlijk indien de Vlaamse Regering het begrotingspad aanhoudt. Voorziet de Vlaamse Regering desgevallend in een marge voor lokale besturen?

Hoe zal de Vlaamse Regering de lokale besturen ondersteunen bij het voeren van een beleid, onder meer inzake investeringen, binnen dit afsprakenkader? Dat het probleem dringend is, minister, dat hebt u vandaag nog kunnen lezen naar aanleiding van een noodkreet van de bouwsector. Die stelt dat er een probleem is wegens de overheidsinvesteringen, en niet alleen die van de NMBS, die pijlsnel naar beneden gaan.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, dames en heren, het advies van de HRF van maart 2015 gaat voor wat betreft de lokale besturen, uit van het volgende uitgangspunt: "Om rekening te houden met de electorale cyclus van de investeringsuitgaven van de lokale overheden zoals voorzien is door het Federaal Planbureau, voorziet de Hoge Raad voor Financiën een beperking van het tekort tot min 0,1 procent bbp tegen 2018."

Een verbetering van het saldo van de lokale overheden met 0,05 procent bbp zou dus vereist zijn in 2015-2016, terwijl een verlaging van het structurele saldo met 0,04 procent zou zijn toegestaan in 2017 en 2018, bij het naderen van de verkiezingen. De HRF handelt op die wijze in overeenstemming met de bepaling van het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013.

Het structureel en nominaal saldo dat overeenstemt met het door de HRF voorgestelde scenario staat op pagina 22 van het rapport. Dat stelt over de toegestane tekorten: voor 2015 min 0,06 procent bbp, voor 2016 min 0,01 procent bbp, voor 2017 min 0,05 procent bbp, voor 2018 min 0,9 procent bbp. In verband met het nominale zijn de toegestane tekorten voor 2015 min 0,1 procent, voor 2016 min 0,04 procent, voor 2017 min 0,07 procent en voor 2018 min 0,1 procent.

Het stabiliteitsprogramma dat op 30 april door de federale overheid bij de Europese Commissie is ingediend, geeft het volgende weer: "Voor wat de lokale overheden betreft, werd de verbetering van het structureel saldo voorzien, door de HRF toegepast op de realisatie 2014, zoals gepubliceerd door het INR. Negatief structureel saldo in 2018 voor Entiteit II komt voort uit het in rekening nemen van de investeringscyclus van de lokale overheden."

In tabel 7 van het stabiliteitsprogramma wordt aangegeven wat het nominaal tekort is dat overeenstemt met het uitgangspunt dat van dezelfde premissen vertrekt als de HRF, zijnde voor 2015, 2016, 2017 en 2018 min 0,1 procent van het bbp.

Zoals kan worden vastgesteld, wordt er zowel door de HRF als in het Stabiliteitsprogramma uitgegaan van een macrobenadering ten aanzien van de lokale overheden waarbij enerzijds uitgegaan wordt van het op orde stellen van de rekeningen en anderzijds het effect van de investeringscyclus wordt geïmplementeerd. Dit dubbel uitgangspunt zit ook vervat in de regeling die ten aanzien van de Vlaamse lokale overheden wordt opgelegd via de doelstellingen die vervat zijn in de meerjarenbegrotingen van de individuele lokale overheden en waarbij er tegen het einde van de beleidsperiode een positieve autofinancieringsmarge dient te zijn. Aangepaste communicatie ten aanzien van de individuele gemeenten is dus niet nodig.

U vraagt mij in uw tweede vraag wat de impact is van het begrotingspad dat de Vlaamse Regering oplegt ten aanzien van de investeringsuitgaven. De benadering die de HRF volgt, strookt volledig met de benadering van de Vlaamse Regering. Deze benadering steunt op het toewerken naar een financieel evenwicht tegen het einde van de beleidscyclus, zoals die ook is vastgesteld in de regelgeving inzake de beleids- en beheercyclus. Als lokale overheden met andere woorden voldoende ruimte binnen hun exploitatiebudget vrijmaken door een zuinig financieel beleid, dan kunnen zij ook rente- en aflossingsuitgaven van leningen die gepaard gaan met investeringen in dit exploitatieresultaat integreren, zonder eventueel het financieel evenwicht in gevaar te brengen.

Zoals in het verleden ook gemerkt werd, situeren de piekinvesteringsuitgaven zich meestal op het einde van de beleidscyclus. Het ESR-matig effect op de algemene overheidsfinanciën is hierbij meegenomen door de HRF en ook in het stabiliteitsprogramma. Het Federaal Planbureau gaat daarbij uit van een verhoging met 0,2 procent bbp in het jaar 2018, het jaar van de verkiezingen.

De opvolging van de investeringsuitgaven zal zeker aan bod komen bij de grondige evaluatie van de beleids- en beheercyclus (BBC), die minister Homans in haar beleidsnota heeft aangekondigd. Die zal gebeuren vanuit het perspectief van verschillende belanghebbenden, dus niet alleen de lokale uitvoerende macht, gemeenteraadsleden, meerderheid en oppositie, maar ook de burger vanuit de Vlaamse en Europese toezichthouder.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

De heer Jan Bertels (sp-a): Minister, wat de Hoge Raad voor Financiën en het stabiliteitsprogramma bepalen, is voor mij geen nieuws. Dat staat letterlijk beschreven. De basisvraag is: gaat de Vlaamse Regering iets doen ten voordele van de lokale overheden? Ik kan hier wel theoretisch verwijzen naar de autofinancieringsmarge op het einde van de BBC, waarbij die autofinancieringsmarge in principe elk jaar zou moeten opschuiven – dat staat nog ter discussie – naar het financiële evenwicht elk jaar. Hier dan blij komen vertellen dat lokale overheden middelen kunnen vrijmaken door zuinig te zijn op de exploitatierekening ...

Minister, u mag niet vergeten welke bijkomende lasten er worden gelegd op de exploitatierekeningen van de lokale overheden, die moeten worden meegenomen in het kader van de autofinancieringsmarge. Ik raad u aan om samen met minister Homans te kijken hoe die autofinancieringsmarge evolueert in de loop der tijden vanaf het moment dat de beleids- en beheercyclus is ingevoerd.

U stelt het veel te rooskleurig voor. Ik meen uit uw antwoord te moeten begrijpen dat de Vlaamse Regering niets gaat doen voor de lokale overheidsinvesteringen. De economische sectoren die er belang bij hebben, gaat u dus niet ondersteunen. Dat is wat u hier komt vertellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.